

missä **Bella Lokschina** jäi taistelutantereelle pelastaakseen eristä haavoittunutta. Valitettavasti ei hän ehtinyt. Puna-armeijalaisten jälleen palatessa löysivät he toveri Bellan riitä julvimmalla tavalla tapetuksi. Kasakat olivat hakanneet hänet miekoillaan palasiksi. Punaset hoitajattaret olivat kyllä tietoiset heitä uhkaavasta kohtalosta, jos he sattuivat joutumaan kasakkain vangiksi, mutta siitä huolimatta täyttivät he velvollisuutensa. Mitä suurimmalla aljuudella katsoi vangiksi joutunut sisar **Xenia Bay** Krimillä kuolemaa silmäästään. Mieheensä teloituksen jälkeen, jota hän oli pakotettu katselemaan, jätti hän lapsensa äitinsä käsivarrelle, ja meni rohkeana ja lujana teloituspäikalle. Hänen viimeiset sanaansa olivat: "Minä uskon kommunismin voittoon ja kuolen pelotonna tämän aatteen puolesta. Ehkä tekin tuiette kerran sitä ymmärtämään."

Useilla hoitajattarilla ei ollut onnea kuolla tuollaista kuolemaa, vaan he kaatuivat kauboiden kukkautautien uhrina taistellessaan niitä vastaan. Lavatauti, punatauti y. m. räivosivat pesun, matrassien, saippaan y. m. puutteen tähden. Taistelussa tunteita vastaan saivat sisaret tehdä mitä raskainta ja vastenmielisintä työtä. Lavataudin uhrina kuoli tunnettu Moskovalainen toveri **Vasiljeva**. Saman työmiehen tytär, joka oli ensimmäisenä ollut luokkansa edustajana tsaarinnan duumassa. Isältään oli hän perinyt vallankumouksellisen henkensä ja kuuman sydämensä riistettyjä ja puutteellaisia kohtaan. Hän hoiti sairaita yötä ja päivää, sai tartunnan ja kuoli sanoen: "Miehdän täytyy voittaa, sillä me olemme enemmistö."

Toveritar **Mezli** kuoli niin iäkään. Hän oli vanha puoluetoveri joka tsaarinnan aikana oli kärsinyt vaikeimmat vairot ja vankilan, sekä oli karkoitettu Siperiaan. Vallankumous vapautti hänet ja avasi hänelle vihdoinkin täyden julkisen työkentän. Hän oli työväenpuolueen jäsen sekä kuului Kommunistisen Puolueen johtoon.

Naisten poliittinen työ Puna-armeijassa.

Kapitalistisissa maissa on yksistään rautainen kuri armeijan perustuksena. Sotilaat eivät ole poliittisesti kasvatettuja, ainoastaan äkserattuja. Jokainen vapaamielinen nujerretaan, orjallinen kuullisuus on korkein laki. Sotamiehet ovat pakotetut taistelemaan päämäärästä, jota he eivät tunne ja joka on heille outo. Kaikki valistus heiltä estetään. Heidän sieluaan ruoskitaan isänmaallisuuden valheella, jolla heistä tehdään herrainsa riistäjien suojelijoita ja kannunna ruokaa, ja joiden etuja suojaavat "kotoisia ja ulkoisia vihollisia vastaan. Jyrkästi vastakkainen on puna-armeijalaisten kasvatusta. Jokainen heistä on poliittisesti kasvatettu, ei ruuskalla, vaan vakuuttavalla sanalla. He tietävät, minkä ja kenen puolesta he taistelevat. Puna-armeija on perustettu vapaasti luodulle ja vapaasti harjoitelle itselle kulle. Puna-armeijalaisten poliittisessa kasvatuksessa on naisillakin suuri ansio. Useat naiset omistavat itsensä agitatsioonille armeijassa ja erikoisesti kylissä rintaman lähistöllä. Useat naiset työskentelivät armeijan poliittisissa, kommunistisissa osastoissa. He julkaisivat lehtiä, pitivät puheita, valitsivat puna-armeijalaisia ja saivat monen pelkurin palaamaan paikolleen. Useat olivat poliittisina komissaareina rintamalla myös intendentuurissa ja tekivät sargen ansiokasta työtä.

Puhelin ja lennätin keskuksissa työskentelivät tsaarinnan aikaiset upseerit ja mekanikot, joihin ei voinut luottaa. Sen vuoksi perustettiin Samaraan, Simbirskiin ja Pietariin erikokoisuuksia ammattitaitoisten puhelin ja lennätinvirkkailijain valmistamiseksi, jotka kykenisivät ottamaan sekä johtojen valvonnassa että hoidonkin rintamalla. Kaatuneitten poliittisten

taistelijattarien joukossa loistaa erikoisesti **Emilia Solin-Alexeieva** Pietarista, joka vuodesta 1910 toimi antaumuksella bolshevikisessä puolueessa. Kaikista vainosta ja tsaristisesta terrorista huolimatta pysyi hän usean poliittisen ja taloudellisen lakon johdossa Pietarissa, Suurimman osan voimistaan uhrasi hän proletariaatin sorrettumman osan työläisnaisten asian ajamiseen ja hän onnistui järjestyttämään ne taisteluun kapitalismia ja tsarismia vastaan, Imperialistisen sodan puhjettua otti hän sydämestään osaa työläisten ja sotilaiden mobilisointiin sodaa vastaan. Tämän tähden hänet tuomittiin ja karkotettiin Siperian perukolle. Vallankumouksen puhjettua aukesi hänelle tie vapautteen ja työhön. Kapitalististen vihollisten vallattua Uralin oli Solin-Alexeiewalle mahdotonta jäädä työhönsä, vaan hän riensi joukkojen mukana rintamalle. Siellä joutui hän tšekko-slovakialaisten upseerilligan vangiksi. Välttääkseen luokkavihollistensa väkivaltaa ja hirmuista kidutusta nautti hän myrkyä ja suunnattomia tuskia kärsien ummista silmänsä läksi.

Toinen, samoin voimakas taistelija oli **Sima Deriabina** jota kutsuttiin "Intukseksi Lenhain pesästä." Hän kärsi tsarismia aikana kovimman valvonnan. Karkasi vankilasta. Kuoli vihollisen vangiksi jouduttuaan. Toveritar **Deriabina** oli valittu valtakunnan työväenpuolueen jäseneksi, ennättämättä kuitenkaan olla yhdessäkään istunnossa. Toveritar **Sche-sowtzevaharkovista** kuului monta vuotta bolshevikiseen puolueeseen. Vallankumouksen alusta oli hän työväenpuolueen jäsen. Suurimman osan aikaansa käytti hän työläisnaisten asian hyväksi. Denikinin vallattua Ukrainan lähti hän sinne sotilaiden ja talonpojille kommunistisia aatteita selostamaan. Hän kuoli siellä. Kivoliinvoiteellaan tarjottiin hänelle sielun ruokaa — pappia. Sitä hän ei sanonut tarvitsevaansa sillä hänen uskonsa oli "pyhä proletariaatin taistelu työläis- ja talonpoikaisten vapautukseksi. Taistelu heidän orjuudesta vapauttamisensa puolesta."

Naiset Puna-armeijalaisina.

Ei ainoastaan punaisina hoitajattarina, agitaattoreina ja komissaareina ole venäläiset työläis- ja talonpoikaisten täyttä ymmärtämystä ja antautumistaan neuvostojärjestelmälle osoittaneet, ei vaan myös puna-armeijalaisina taistelussa. Siellä ei taimita ollen, vaan etumaisina, useinpa ihan taistelujonjalla antaen esimerkin pelottomasta rohkeudesta. Niinpä sankarillisesti taisteli ja kuoli **Sorja Kuwschinnikowa** Moskovasta taistelussa Donilla. Hän komensi tykistöä. Vihollinen oli hyökätessään valannut sillan ja toveri **Kuwschinnikowa** peittääkseen puna-armeijalaisten perääntymistä kuletti kannunansa jokeen ja sieltä avasi tulen vihollista vastaan. Seitsemän tuntia hän seisoi joukkoineen vyötäisiään myöten Joessa. Hänen teräksistä velvollisuuden tuntoonsa saivat puna-armeijalaiset kiittää siltä, että silloin voivat järjestyksessä perääntyä ja jälleen hyökätä ja lyödä vihollisensa. Pelastajattarensa löysivät he joen äyräältä kuolleena.

Puolan rintamalta kerrotaan eräästä Puna-armeijan hyökkäyksestä että kun jalkaväki kompania, joka useita päiviä oli ollut taistelussa oli jo väsähtänyt ja kykeni vain hitaasti etenemään, kokosivat kommunistinaiset kompanian ja jähtivät sellaisella linjalla hyökkäämään, että vetivät mukaansa jo uupunut sotilaatkin. Kompania löi vihollisen, valloitti tykin ja otti vankeja. Vihollinen palasi kuitenkin pian ylivoimaisena ja piiritti kompanian. Nämä taistelivat sankarillisella aljuudella ja siten pidättivät vihollista tekivät järjestetyn perääntymisen mahdolliseksi. Kommunistinaiset maksoivat kyllä tämän uljuutensa hengellään. Ainoastaan yksi

heistä jäi eloon, toiset löydettiin kuolleena rintamalta.

Erään, ei vielä lopullisen tilastokarttelman mukaan viime vuodelta olti naisia kaatunut vuoden alusta lokakuuhun 2000. He olivat kaatuneet taistelessaan vallankumouksen puolesta. Kuolleet sankareina. Useat henkinjääneet taistelijattaret kantivat vallankumouksen kunniaa merkkiä "punaista lippua."

Kesällä 1919 vihollisen hyökätessä Luganskin kaupunkiin lähtivät naiset lapsineen taisteluun. Vähässä ajassa olivat he kaupungin linnoittaneet. Juoksuhaudoissa taisteleville miehille kantivat lapset huolimatta vihekkäisten kuulista vettä ja ruokaa. Naisten rohkeudesta ja päättävyydestä johuttu että vihollisen oli perääntyttävä ja luovuttava aikeestaan.

Syksyllä 1919 koetti Entente uuden hyökkäyksen kautta kukistaa Neuvostovenäjä. Judenitsh yritti vallata Pietarin samalla kuin Denikin Ukrainita hyökkäsi Moskovaa kohtaan. Miten vastasivat työläisnaiset näille valloitushaluile kenraaleille, jotka yrittivät riistää Neuvosto-Venäjältä vallankumouksen sydämen.

Tuulassa, jonka ohi Denikinin oli Moskovaan mentävä päätti työläisnaiset kokouksessaan että: "ainoastaan meidän rumiittemme yli voi Denikin mennä Moskovaan."

Ja proletaarinaiset ovat tosiaan sekä Judenitshin että Denikinin suunnitelmat läpeään saattaneet. Pietarissa tulivat naiset kommunistisen puolueen kansliaan ja selittivät että he olivat valmiit viimeiseen asti taistelemaan ja puolustamaan Pietaria. Useat heistä liittyi kommunistiseen puolueeseen lainkaan pelkäämättä että jos sattuisivat vangiksi joutumaan olisivat he tällöin varmimmin kuoleman omat. Myöskin puolueettomat naiset ymmärsivät mihin vaaraan vallankumous joutuu, jos Judenitsh valloittaa Pietarin. He tiesivät, että proletaariset kaupunginosat poltetaan proletaarit aseineen sukupuuttoon hävitettään, ja että siinä ei säästetä ei lapsia ei vanhuksia. Ilman epäilystä he seurasivat velvollisuuden kutsua jättäen lapsensa ayuttomina koteihin. He kävivät työhön. Täyttivät rintamille lähteneiden miesten paikat. Useat naiset olivat työväen alueneuvostojen jäseniä, jolle kuului kaupungin järjestyksestä huolenpito, jopa niiden puhejohtajiaakin. Rintamille rientäville miehille sanoivat he: "teillä on oikeus palata ainoastaan silloin, jos tuotte voiton pistintenne kärrjissä."

Pietarin varustamiseen Judenitshin hyökkäystä vastaan ottivat naiset mitä tarmokkaimmin osaa, kaivaen ja oksuhautoja ja laittaen pikkilankaestettä. Rintamalle heitä lähti heti 2000.

Venäjä Neuvostotasavalta on ensimmäinen uuden ajan valtio, jossa aseet on olleet naisten käsissä ja jossa he osoitetun luottamuksen ovat kunnialla täyttäneet. Neuvostojärjestelmässä ei naisilla ole ainoastaan oikeus olla tasa-arvoisina mukana talouden rakennustyössä, vaan heidän oikeutensa ja velvollisuutensa on myöskin puolustaa maata. Neuvostotasavalta on viimeisetkin pikkuporvilliset ennakkoluulot naisen yhteiskunnallisen aseman erillaisuudesta pois kitkenyt, mitään yhteiskunnallista eroa ei ole enää sukupuolten toiminnassa.

Viimeisessä naisten kongressissa 1920 päätettiin että tammikuun 1 p:itä 1922 tulee kaikkien naisten saada opeutusta aseiden käytössä voidakseen tarpeentullen puolustaa Neuvosto-Venäjä. Alhussaitten naisjärjestöistä ilmoittivat heillä oleen jopa viisikymmenvuotiaitakin jotka halusivat oppia aseiden käyttöä, sillä se sanovat, että kun ovat saaneet maata täytyy heidän osata sitä myös puolustaa.

Niin kauvan kuin muissa maissa on kapitalistinen järjestys vallalla ei Venäjän työläiset ja työläisnaiset voi aseista riisuutua jatkaakseen ruuhallista työtään. Heidän on oltava va-

ruillaan hetkeillä millä hyvänsä aseita puolustamaan maataan ja vallankumousta. Heidän on myöskin oltava valmiina auttamaan muiden maiden taistelevia proletaareja.

Menneiltä ajoilta

M. Rutanen.

Mun mieleeni tarina muistuu tuo muinaisaikainen, min' kertoi mummoni kerta, — sä tahdotko kuulla sen?

— Oli uhkean kartanon herra rikas, mahtava arvoltaan, ja nöyränä häll' mont' orjaa ain raatoi pelloillaan.

Oli miehiä, naisia siinä, oli lapsia hentojakin, mont' vanhusta harmaahaasta kera voimin viimeisin.

Hikihelmet otsilta tihkui rikkautta kun orjat loi, ylenmäärin työssä he raatoi ja valistushuudot soi.

Mutt' ylpeä kartanon herra jääkylmänä luonoltaan: ken jaksanut ei sen kohta hän ruoskitsi voudillaan.

Nuori tyttönen hento ja kaunis kera toisien raatoi siin' sulon viehkeän silmihin luonto oli antanut hurmaaviin.

Hänet keksivi kartanon herra, himo verta nyt velloi sen: — Hei, hei sinä, tyttöni sorja, sinut vaadin mä itsellen!

Tuolla näähän kartanon uhkeen, sinne, sinne mä suljen sun yöks' yhdeksi! kahdeksi! taikka miten vain on tahto mun.

Näin lausui herra ja kiinni nyt tarrasi tyttöön hän, ihan niinkuin ilmasta haukan näet pääskyhyn iskevän.

Tuost' itkuun tyttönen ratkes hädän tunne jo yllättää: — En tahdo linnahan tuonne, pois, pois minut päästäkää!

Ei heltynyt pyynnöstä uhrin tuo julmuri tunteeton, käsivarsina tyttösen sulki, päin kääntyi kartanohon.

Isä taampanaan hiessään raatoi, hätähuodon kuulleessaan luo ryövärin karskina astui, sanat kirjoisi huuliitaan:

— Aias julmuri saaliisi heitä, minä yksin oon huoltaja sen, mä itseni uhrata mahdan, mutt' lastani uhraa en!

Ase mulla on kiiltävä, näähän, sillä heiniä suovannut sun, jos, konna, et lastani päästä, on kuolosi kädessä mun!

Ja ryöväri korskea herra jo luopui saalistaan, tikarinsa hän oitis otti, päin hyökkäsi herjaajaan.

Mutt' myöhään! Ehti jo ennen isä lempivä tytärtään, ja uhkea kartanon herra nyt maassa on verissänsä.

Kenelle ei vielä tule Toveritar, tilatkoon sen heti!

Uudista tilauksesi ajoissa, ettei keskeytystä lehden lähettämisessä tapahdu.